

Statens vegvesen
Øyvind Haugland
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tørris Sandsæter, 37 01 78 16

Tillatelse etter forurensningsloven § 11 til permanent disponering av overskuddsmasser fra mudring på land ved Pederstjønn og Hornskilen i Vennesla kommune

Statsforvalteren i Agder gir Statens vegvesen tillatelse til permanent disponering av
overskuddsmasser på land fra mudring ved Pederstjønn og Hornskilen i Vennesla kommune.
Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Vedtaket kan
påklages innen tre uker.

Vi varsler gebyr på kr 47 300,- for vår behandling av saken. Dere kan kommentere varselet innen to
uker.

Vi viser til Statens vegvesen sin søknad om mudring, dumping og utfylling av masser i Hornskilen og
Pederstjønn i Vennesla kommune og sluttdisponering av overskuddsmassene fra mudring på
land, oversendt 10.06.2025. Vi viser også til øvrige dokumenter og opplysninger i saken, herunder:

- Oversendelse av søknad om sluttdisponering til behandling hos Miljødirektoratet, datert 29.10.2026
- Delegering av myndighet til å behandle søknaden fra Miljødirektoratet, jf. brev av 12.12.2025
- Tillatelse til mudring, dumping og utfylling i Hornskilen og Pederstjønn, datert 30.10.2025.
- Statens vegvesen, Rv. 9 Hornskilen - oversending av tilleggsinformasjon til søknad om tillatelse til permanent disponering av forurensete muddermasser på land, datert 14.01.2026
- Sweco Norge AS, Beregning av spredning fra forurenset grunn ved Pederstjønn og Hornskilen, datert 16.02.2026
- Statens vegvesen, Tilleggsnotat til beregningsrapporten spredning fra forurensete mudringsmasser fra Pederstjønn og Hornskilen, datert 03.03.2026
- Sweco Norge AS, Prøvetaking av muddermasser fra Pederstjønn og Hornskilen, datert 20.03.2026

1 Vedtak

Statsforvalteren i Agder gir Statens vegvesen tillatelse til permanent disponering av overskuddsmasser fra mudring i Pederstjønn og Hornskilen på gnr./bnr. 200/39, 200/40, 91/14 m.fl. i Vennesla kommune (se figur 1). Tillatelsen med vilkår følger vedlagt og gjelder i ett år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven¹ § 11, jf. § 16.

2 Varsel om gebyr

Statens vegvesen skal betale gebyr for vår saksbehandling, jf. varsel om saksbehandlingsgebyr i brev av 07.01.2026. Gebyret fastsettes til sats 6, som tilsvarer kr 47 300,-.

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

3 Sakens bakgrunn

Statens vegvesen (heretter omtalt som SVV) arbeider med utbedringer av rv. 9 i Vennesla kommune. Den utvidede vegen skal legges på vegfyllinger langs kanten av Hornskilen og Pederstjønn, og SVV har i den sammenheng fått tillatelse etter forurensningsloven § 11 til tiltak i vassdrag, jf. tillatelse av 30.10.2025. Tillatelsen har en ramme på 18 000 m³ for mudring av stedlig sediment i Hornskilen og 13 000 m³ i Pederstjønn. Denne rammen ble satt på bakgrunn av en beregning fra SVV av det teoretiske volumet muddermasser (inkludert vann og fortrenkning). Oppdaterte estimater av forventet volum (etter mudring og avvanning) er på henholdsvis 5000 m³ og 3000 m³, jf. estimert forbruk i figur 1 og 2 i spredningsanalysen av 16.02.2026.

SVV ønsker å revegetere vegskråningene og istandsette anleggsarealene til veganleggets driftsfase. De vurderer at overskuddsmassene fra mudringen er egnet til bruk som toppmasser og arronderingsmasser på vegfyllinger og anleggsareal og søker derfor om å gjenbruke massene på land for dette formålet. Det er mangel på egnede masser internt i prosjektet, og eventuell transport av overskuddsmassene til nærmeste avfallsanlegg og mottakskostnader vil belaste prosjektet med inntil 30 millioner kr, i tillegg til kostnadene ved å anskaffe og transportere inn nye egnede masser, jf. møtet med SVV den 07.01.2025. Vegvesenet påpeker også at massetransporten vil medføre unødvendig slitasje på veganlegget, samt klimagassutslipp/luftforurensning og støy.

Siden Miljødirektoratet er myndighet for permanent disponering av forurensete overskuddsmasser på land, jf. punkt 3.3 nedenfor, ble denne delen av søknaden oversendt til Miljødirektoratet for behandling den 29.10. 2025. Siden Statsforvalteren allerede er myndighet for resten av det omsøkte tiltaket, vurderte Miljødirektoratet at Statsforvalteren står nærmest til å vurdere den samlede forurensningen knyttet til tiltaket. Myndigheten til å behandle denne delen av søknaden ble derfor delegert til Statsforvalteren i Agder den 12.12.2025. I delegeringsbrevet vurderte Miljødirektoratet at den omsøkte bruken av overskuddsmassene klassifiseres som gjenbruk.

3.1 Innhold i søknaden

3.1.1 Hornskilen

SVV søker om permanent disponering av inntil 4970 m³ overskuddsmasser på land langs Hornskilen i Vennesla kommune (se figur 1B på neste side). Overskuddsmassene omfatter sedimentmasser som er mudret i Hornskilen og tatt opp for avvanning og midlertidig mellomagring lokalt på fyllingskråningen ved mudreområdet. SVV ønsker å gjenbruke de aktuelle massene på syv delområder (totalt 16 320 m²) med avrenning tilbake til Hornskilen.

¹ L13.03.1981 nr. 6 Lov om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven).

Det øverste sedimentlaget i Hornskilen ble prøvetatt og analysert for miljøgifter i april 2025. Analysene avdekket blyforurensning tilsvarende tilstandsklasse (TK) III («moderat») for sediment i fire av ni prøvepunkter, samt flere polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH-er) tilsvarende TK III og IV («dårlig») i seks av ni prøver, jf. Miljødirektoratets veileder M-608 I 2016 - *Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota*. Av de seks prøvene var det særlig ett prøvepunkt med betydelig forurensning av PAH-er. Det ble også påvist forhøyede nivåer av tributyltinn (TBT) i tre av prøvepunktene, tilsvarende TK III iht. den forvaltningsmessige klassifiseringen og TK V («svært dårlig») iht. de effektbaserte klassene.

Muddermassene fra Hornskilen ble også prøvetatt etter avvanning på land i mars 2026. Siden massene ble prøvetatt etter mudring, vil disse prøvene også inneholde sediment fra dypere mudderlag. Av fire prøver totalt, var det kun én prøve som viste overskridelser av normverdiene for forurenset grunn i vedlegg 1 til kapittel 2 i forurensningsforskriften. Overskridelsene gjaldt bly og langkjedede alifatiske hydrokarboner (C12-C35). En oppsummering av resultatene fra begge prøvetakingen er presentert i tabell 1.

Tabell 1: Forurensningsgrad i overskuddsmassene fra Hornskilen og Pederstjønn. For muddermasser som er klassifisert iht. veileder M-608 I 2016 er forbindelsene som overstiger den øvre grenseverdien for tilstandsklasse II listet opp. For masser som er klassifisert iht. de helsebaserte tilstandsklassene er forbindelsene som overstiger grenseverdien for tilstandsklasse 1 listet opp.

Vannforekomst, fraksjon	Tilstandsklasser, M-608 I 2016	Helsebaserte tilstandsklasse, TA-2553 I 2009	Over normverdi for forurenset grunn
Pederstjønn, øvre mudderlag (10 cm)	Antracen, TK III Pyren, TK III Benso(b)fluoranten, TK IV Indeno(123cd)pyren, TK IV Dibenso(ah)antracen, TK III Benso(ghi)perylene, TK IV Tributyltinn, TK V	Bly, TK II	Bly Tributyltinn
Pederstjønn, dypere liggende sedimenter	Ikke vurdert	Alle analyserte miljøgifter tilsvarer TK I	Ingen
Hornskilen, øvre mudderlag (10 cm)	Bly, TK III Antracen, TK III Fluoranten, TK IV Pyren, TK III Benso(ah)antracen, TK III Krysen, TK IV Benso(b)fluoranten, TK IV Benso(k)fluoranten, TK IV Benso(a)pyrene, TK III Indeno(123cd)pyren, TK IV Dibenso(ah)antracen, TK III Benso(ghi)perylene, TK IV Sum PAH-16, TK III Tributyltinn, TK V	Bly, TK II Arsen, TK II Benso(a)pyrene, TK II Sum PAH-16, TK II	Bly Arsen Benso(a)pyren Sum PAH-16
Hornskilen, dypere liggende sedimenter	Ikke vurdert	Bly, TK II Alifater >C12-C35, TK II	Bly Alifater >C12-C35

3.1.2 Pederstjønn

SVV søker om permanent disponering av inntil 2976 m³ overskuddsmasser på land til arrondering av vegarealer med avrenning til Pederstjønn (se figur 1A). Massene ønskes fordelt over fem delområder med et samlet areal på 8950 m². Overskuddsmassene omfatter sedimentmasser fra Pederstjønn som er tatt opp for avvanning og midlertidig mellomlagring ved tjønna. Ved Pederstjønn er det øverste mudderlaget holdt separert fra de dypereliggende massene i påvente av prøvetaking av sistnevnte. Det er også tatt supplerende prøver av sedimentene i Pederstjønn med gravemaskin.

Det øverste sedimentlaget i Pederstjønn ble også prøvetatt og analysert for miljøgifter i april 2025 før arbeidene startet. I motsetning til sedimentene fra Hornskilen ble det ikke påvist blyforurensning, men tre av fem prøvepunkter hadde en tilsvarende tjærestoff-profil. Dvs. nivåer av benso(b)fluoranten, indeno(123cd)pyren og benso(ghi)perylene tilsvarende tilstandsklasse IV og forhøyede nivåer av antracen og pyren tilsvarende TK III i to av prøvepunktene. Det ble også funnet tilsvarende nivåer av TBT.

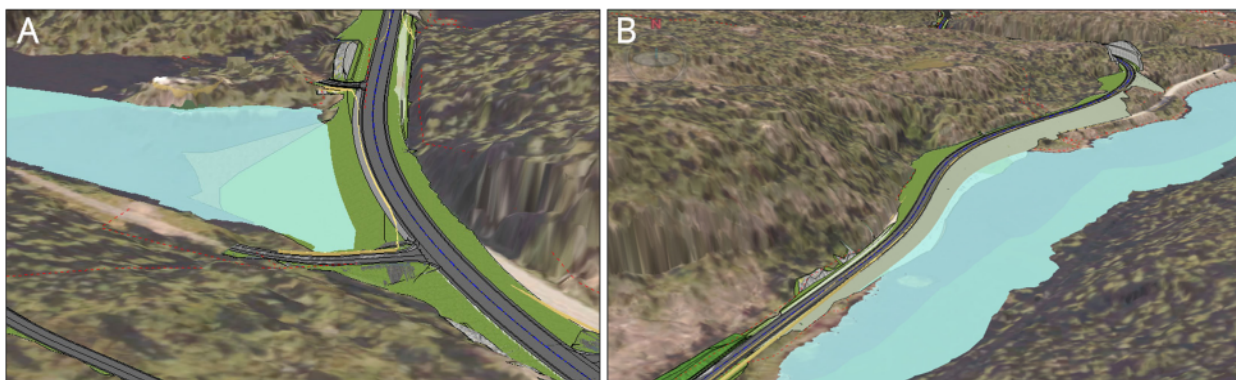
Det ble tatt seks supplerende prøver av de dypereliggende sedimentlagene i Pederstjønn i mars 2026. Tre av prøvene ble tatt direkte fra skuffa til langgraveren under mudring, og de tre resterende av overskuddsmasser som lå til avvanning på land. Det ble ikke påvist forhøyede konsentrasjoner av miljøgifter i disse massene iht. gjeldende normverdier for forurenset grunn.

3.1.3 Spredningsanalyse

Det ble avholdt et møte mellom Statsforvalteren og SVV den 07.01.2026 angående søknaden om gjenbruk. I dette møtet ble SVV bedt om å beregne risikoen for spredning av forurensning til de to resipientene ved den omsøkte disponeringen. På vegne av SVV har Sweco Norge AS gjennomført en spredningsanalyse basert på SVV sitt forslag om plassering av overskuddsmassene.

Beregningsverktøyet som er benyttet, er hentet fra Miljødirektoratets veileder M-2173 for beregning av spredning fra forurenset grunn (sist oppdatert 25.01.2024). Modellen beregner spredning fra forurenset grunn til resipient via grunnvann, og er ikke egnet til å modellere spredning med overflateavrenning. Beregnet konsentrasjon i resipient ble sammenliknet med gjeldende grenseverdier for kystvann i veileder M-608 I 2016.

Resultatene viste at SVV sitt forslag til massedisponering medfører akseptabel risiko for spredning til Hornskilen og Pederstjønn for alle påviste miljøgifter, med unntak av TBT. Ingen av de aktuelle delområdene var egnet til plassering av TBT-forurensete masser med hensyn til spredning via grunnvann.

Figur 1: Utklipp fra vegmodellen som viser hvor de oppgravede muddermassene skal gjenbrukes i vegskråninger/vegfyllinger ved (A) Pederstjønn og (B) Hornskilen. Arealene er vist i grønt og lyst grønt. Figuren er hentet fra søknaden av 10.06.2025.

3.1.4 Avbøtende tiltak

Tiltakshaver foreslår å dekke de forurensete overskuddsmassene med rene tildekkingsmasser for å begrense partikkelavrenning til de to vannforekomstene. Der er også foreslått å så en frøblanding

bestående av frø fra stedeagne planter for å raskere binde opp massene og forebygge utvasking til resipientene.

3.2 Behandling etter annet regelverk

Plan- og bygningsloven

Det omsøkte tiltaket omfattes av «Detaljreguleringsplan for rv. 9 Hornskilen, Vennesla kommune», vedtatt 26.09.24 (planID 2022004).

3.3 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Overskuddsmassene fra mudring er å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27 a annet ledd. Ifølge forurensningsloven § 32 første ledd er hovedregelen at næringsavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg, med mindre avfallet på annen måte gjenvinnes eller nyttiggjøres. Med gjenvinning menes det at overskuddsmassene blir utnyttet på en slik måte at de erstatter andre materialer som ellers ville ha blitt brukt og er egnet for dette. Dersom gjenvinning av overskuddsmasser som oppstår ved anleggsarbeider medfører fare for forurensning, kreves tillatelse etter forurensningsloven § 11.

Dersom overskuddsmassene er forurensede, kan denne gjenvinningen/nyttiggjøringen medføre fare for forurensning. Fordi forurensning fra disponering av slike forurensede fraksjoner ikke knytter seg til selve anleggsvirksomheten, ligger myndigheten for dette hos Miljødirektoratet, og ikke hos Statsforvalteren. Miljødirektoratet kan likevel delegere myndighet etter forurensningsloven § 11 til Statsforvalteren i den enkelte sak.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens² forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning, legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften³ inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

3.4 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

² L19.06.2009 nr. 100 Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

³ F15.12.2006 nr. 1446 Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften).

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

4.1 Disponering av overskuddsmasser fra mudring av stedlig sediment

I denne saken er overskuddsmassen fra mudring i Hornskilen og Pederstjønn å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27 a andre ledd. Ifølge forurensningsloven § 32 første ledd er hovedregelen at næringsavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg, med mindre avfallet på annen måte gjenvinnes eller nyttiggjøres. Med gjenvinning menes det at overskuddsmassene blir utnyttet på en slik måte at de erstatter andre materialer som ellers ville ha blitt brukt og er egnet for dette. Dersom gjenvinning medfører fare for forurensning, kreves tillatelse etter forurensningsloven § 11.

Slik denne saken er opplyst, legger vi til grunn at det eksisterer konkrete holdepunkter for at de aktuelle vegfyllingene og anleggsarealene skal tildekkes med toppmasser uavhengig av tilgangen på de aktuelle muddermassene. Det er bla. bestemt i vedtatt detaljreguleringsplan for rv. 9 Hornskilen at sideterrenget langs vegen skal revegeteres, og at stedlige toppmasser skal prioriteres til kledning av fyllingen langs Hornskilen, jf. bestemmelse 2.2 b. Av den grunn er det etter vårt syn nærliggende å anse det omsøkte som gjenvinning av avfall i dette tilfellet. Denne vurderingen er også i tråd med Miljødirektoratets egen vurdering, jf. delegeringsbrevet av 12.12.2025. Siden noe av massene er forurenset, krever imidlertid gjenvinningen tillatelse etter forurensningsloven § 11 for å kunne skje lovlig.

I vurderingen om tillatelse etter forurensningsloven skal gis, vurderer vi de forurensningsmessige ulemper som gjenbruken kan medføre sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 femte ledd. Statsforvalteren har en restriktiv praksis for å tillate at forurensete overskuddsmasser fra mudring disponeres på land i saker hvor vi får denne myndigheten delegert fra Miljødirektoratet. Den strenge praksisen skal bl.a. unngå at det opprettes nye forurensete lokaliteter og at disponering av slike masser på land medfører fare for spredning av forurensning til vann.

Siden overskuddsmassene fra mudring skal legges på land, mener vi at det er relevant å benytte normverdiene for forurenset grunn fastsatt i vedlegg 1 til kapittel 2 i forurensningsforskriften, som grunnlag for vår vurdering av permanent disponering av massene på land.

I den aktuelle saken er overskuddsmassene fordelt mellom to lokaliteter (Hornskilen og Pederstjønn), hvor overskuddsmassene fra Pederstjønn er videre separert i to fraksjoner: et øvre mudderlag som ble klassifisert med dårlig tilstand iht. veileder M-608 I 2016 før mudring, og dypereliggende masser som ikke klassifiseres som forurensete iht. normverdiene for forurenset grunn (se tabell 1). Som nevnt i punkt 2.1.2, ble sistnevnte fraksjon prøvetatt etter avvanning på land ved Pederstjønn. Det øvre mudderlaget er ikke prøvetatt på nytt etter mudring. Dersom man antar at konsentrasjonen av miljøgifter i sistnevnte er lik eller lavere etter avvanning, vil disse massene klassifiseres som forurensete iht. normverdiene for forurenset grunn pga. konsentrasjonen av bly og TBT. Konsentrasjonen av bly er lik normverdi i ett av de fire prøvepunktene og TBT overskrider normverdi med ett mikrogram i én prøve. Massene anses dermed for å være forurenset.

Massene fra Hornskilen ble også prøvetatt før og etter mudring, men her er ikke de dypereliggende sedimentene holdt adskilt fra det øvre mudderlaget med påvist forurensning, jf. punkt 2.1.1 ovenfor. Disse massene vil derfor måtte gjenbrukes som én samlet ressurs. Den siste prøvetakingen fra mars 2026 viste at én av totalt fire prøver fra Hornskilen klassifiseres som forurenset i henhold til normverdiene for forurenset grunn. Denne prøven hadde marginalt forhøyede verdier av bly og langkjedede oljeforbindelser (alifater >C12-C35).

Prøvetakingen fra mars 2026 representerer de dypereliggende sedimentene. Siden denne fraksjonen utgjør den største andelen av de samlede massene, vil disse resultatene tillegges mer vekt enn sedimentundersøkelsen fra 2025, som kun analyserte de øverste 10 cm av sedimentene. Sedimentundersøkelsen fra 2026 er også nyere og mer representativ for de avvannede massene slik

de fremstår i dag. I henhold til «det verste styrer»- prinsippet vil massene klassifiseres som forurensede iht. normverdiene for forurenset grunn. Siden det er snakk om to parametere som marginalt overstiger de respektive normverdiene i én av fire prøver, anses massene likevel for å være lettere forurenset. Massene er blandet med det mer forurensede øvre mudderlaget, så det vil også forekomme mindre partier med betydelig forurensning. Dette vil særlig gjelde massene som er mudret rundt prøvepunkt S13.

I henhold til de helsebaserte tilstandsklassene for forurenset grunn² (omtalt i veileder TA-2553/2009), tilsvarer forurensningsnivået i de dypereliggende sedimentene fra Pederstjønn tilstandsklasse 1 (svært god) eller 2 (god), og tilstandsklasse 2 (god) for de dypereliggende sedimentene fra Hornskilen. Veileder TA-2553/2009 er i hovedsak et verktøy for vurdering av tiltak i forurenset grunn og fokuserer i liten grad på tilførsel av ny forurensning til et område som opprinnelig ikke var forurenset. Inndelingen i tilstandsklassene i veilederen er kun basert på helsemessige kriterier og gir anbefalinger om helsemessig akseptabel tilstandsklasse knyttet til et områdets arealbruk. For områder som er regulert til industri- og trafikkarealer anses masser i tilstandsklasse 1-3 som helsemessig akseptabelt i toppjord (< 1 m). Vi mener at ut fra helsemessige vurderinger er det akseptabelt å tillate den omsøkte sluttdisponeringen av massene.

Når det gjelder ytre miljø, ivaretar ikke tilstandsklasserisikoen ved spredning til miljøet for masser med forurensningsnivået over fastsatte normverdier, dvs. tilstandsklassene 2-5. Etter vårt syn er det uheldig å etablere nye områder med forurenset grunn ved at forurensede masser legges på flere ulike lokaliteter for permanent disponering. I det aktuelle tilfellet ønsker SVV å legge massene fra Hornskilen på vegarealer med avrenning tilbake til Hornskilen, og tilsvarende for Pederstjønn. Resipientene for eventuell avrenning vil derfor være de samme som massenes opprinnelsessteder. Massene er allerede avvannet ved resipientene, så gjenværende forurensning kan forventes å være sterkere adsorbent. Dette gjenspeiles ved at bly og langkjede alifatiske forbindelser (C12-35, olje), som normalt har lav mobilitet i sediment og jord, fremdeles ble detektert over normverdi i ett av prøvepunktene fra Hornskilen etter avvanning. Spredning av disse forbindelsene skjer i stor grad med partikler. Videre spredning av bly og olje kan dermed reduseres ved tiltak som reduserer avrenning, f.eks. tildekking og/eller tiltak som sørger for rask revegetering.

Det ble detektert kadmium lik eller lavere enn den respektive normverdien i to prøvepunkter ved Pederstjønn (< 1,6 mg/kg). Siden konsentrasjonen av kadmium var lavere i de øvre mudderlaget i Pederstjønn før mudring (gjennomsnitt = 0,51 mg/kg), forventes det faktiske innholdet i de avvannede massene å være betydelig lavere enn normverdien på 1,5 mg/kg. Som nevnt i punkt 2.1.1 og 2.1.2 ovenfor, ble det ikke detektert andre miljøgifter som oversteg de respektive normverdiene for forurenset grunn. All TBT, PAH- og PCB-forbindelser, samt petrokjemiske miljøgifter (BTEX), ble målt under deteksjonsgrensen i alle prøvepunkter.

Som nevnt i punkt 2.1.3, viste spredningsanalysen at SVV sitt forslag til massedisponering kan medføre akseptabel risiko for spredning til Hornskilen og Pederstjønn via grunnvann for alle påviste miljøgifter, med unntak av TBT. Denne analysen tok utgangspunkt i konsentrasjonene i sediment før mudring, og er derfor ikke representativ for risikoen for spredning av forurensning fra de dypereliggende sedimentene. Det er likevel ikke forventet betydelig avrenning av TBT, siden denne miljøgiften raskt brytes ned når den eksponeres for sollys⁴, og har sterk affinitet for partikler.

På bakgrunn av det overnevnte vurderer vi at den omsøkte disponeringen av overskuddsmassene ikke vil medføre en betydelig miljørisiko for resipientene Hornskilen og Pederstjønn. SVV viser til en reell mangel på egnede overskuddsmasser internt i prosjektet og vurderer at overskuddsmassene fra mudring er egnet for tildekking og revegetering av sidearealene til den utbedrede riksvegen.

⁴ Brosillon, S., Bancon-Montigny, C. og Mendret, J. (2014), Study of photocatalytic degradation of tributyltin, dibutyltin and monobutyltin in water and marine sediments, *Chemosphere* 109, s. 99-105.

Basert på oversendt kostnadsestimat vurderer vi at eventuell transport av overskuddsmassene til nærmeste avfallsanlegg og påløpende mottaksavgifter vil medføre uforholdsmessig store økonomiske kostnader i forhold til miljøgevinsten, i tillegg til kostnadene som anskaffelse og transport av nye egnede masser vil utgjøre. Vi legger også noe vekt på at gjenbruk lokalt reduserer transportbehovet og dermed ulempene og klimagassutslippene det vil medføre. Hvis det finnes egnede ressurser fra utbedringsprosjekter, er det lite bærekraftig å transportere inn tilsvarende masser utenfra, samtidig som det frigjør arealer og kapasitet på avfallsanleggene.

Den omsøkte disponeringen vil medføre at sidearealene som tildekkes med sediment fra Hornskilen og det øvre mudderlaget fra Pederstjønn, etableres som nye områder med forurenset grunn. Statsforvalteren ser på dette som uheldig, men legger samtidig til grunn at sidearealer til veg mottar forurensete partikler fra bildekk, eksos og asfalt gjennom vanlig drift slik at massene på sikt vil akkumulere trafikkrelatert forurensning uavhengig av denne gjenbruken. Vi vurderer samlet sett at de forurensningsmessige ulempene ved den omsøkte disponeringen ikke overstiger fordelene som SVV får ved at det gis tillatelse til gjenbruk. Etter en samlet vurdering tillater vi derfor at overskuddsmassene fra mudring gjenbrukes som toppmasser på sideterrenget til veggen i henhold til SVV sitt forslag på visse vilkår.

Det er viktig at massene sikres under permanent disponering slik at de ikke føres tilbake til resipientene, f.eks. under flom eller kraftige nedbør. Vi stiller derfor vilkår om at vegfyllingene langs Hornskilen og Pederstjønn (henholdsvis delområde F og 3) i sin helhet skal tildekkes med et minimum 0,2 m tykt tildekkingslag av rene⁵ masser og tilsås i henhold til tiltakshavers eget forslag, jf. vilkår 3.1 a og b. Vi presiserer at kravet om tildekking og tilsåing ikke gjelder for masser som skal disponeres på delområder uten direkte avrenning til de to resipientene. De aktuelle arealene er som nevnt regulert til «annen veggrunn – grøntareal», og vi forutsetter at de skal være istandsatt til regulert bruk senest ett år etter ferdigstilling av veganlegget i samsvar med bestemmelse 6.2 til detaljreguleringsplan for rv. 9 Hornskilen. Vi vurderer likevel at aktiv tilsåing vil fremskynde denne prosessen, og dermed redusere risikoen for at massene vaskes tilbake til resipientene.

Som nevnt ovenfor, er overskuddsmassene fra Pederstjønn separert og mellomlagret som to separate fraksjoner. Siden de dypereliggende sedimentene ikke er forurensete, kan disse disponeres på alle de fem foreslåtte delområdene innenfor nedbørsfeltet til Pederstjønn. Det øvre mudderlaget er imidlertid forurenset, og vi stiller vilkår om at disse massene skal gjenbrukes på vegfyllingen langs Pederstjønn, slik at de forurensete massene ikke spres til nye lokaliteter, jf. vilkår 3.2. Det stilles også vilkår om gjenbruk av masser innenfor tilhørende avrenningsområde, i tråd med SVV sitt forslag, jf. vilkår 3.2 d, dvs. at massene fra Hornskilen skal gjenbrukes på sidearealer med avrenning til Hornskilen, og tilsvarende, at massene fra Pederstjønn skal gjenbrukes på sidearealer med avrenning til Pederstjønn.

4.2 Vannforskriften

Hornskilen tilhører vannforekomsten Kilefjorden (ID 021-1061-L), mens Pederstjønn er del av Kilefjorden bekkefelt (ID 021-1534-R), jf. portalen Vann-nett. Begge disse vannforekomsten er registrert med «dårlig» økologisk tilstand pga. forsurening og har «ikke klassifisert» kjemisk tilstand per 24.04.2026. Miljømålet om god økologisk tilstand skal nås innen 2027 vha. kalkingstiltak for Otra. Det eksisterer ingen data på vannkjemi, så vannforekomstene kan ha miljøproblemer knyttet til kjemisk tilstand uten at dette er kjent i dag. Nedbørsfeltene til Hornskilen og Pederstjønn er dominert av skog, så avrenning fra jordbruk er ikke forventet å være en betydelig påvirkning. Dette understøttes av nitrogenmålinger fra Gåseflåfjorden.

⁵ Masser som ikke overstiger normverdiene for forurenset grunn, jf. vedlegg 1 til kapittel 2 i forurensningsforskriften.

Pga. mangel på informasjon om vannkjemi har vi i henhold til «føre-var-prinsippet» stilt vilkår for å forhindre utvasking av partikler og begrense utlekking forurensning tilbake til resipientene. Spredningsanalysen viser akseptabel risiko for spredning via grunnvann med unntak for TBT, men TBT er forventet å brytes raskt ned ved eksponering til sollys pga. topplagens skrinn tykkelse. Eventuell avrenning som kan forekomme har sitt opphav fra sedimentene i de respektive vannforekomstene, og vil derfor ikke medføre en netto tilførsel til de respektive vannforekomstene. Statsforvalteren mener derfor at det er rimelig å anta at tiltakene ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomstene i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomstene når miljømålene eller ikke, jf. vannforskriften § 4. Vi vurderer derfor at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

4.3 Naturverdier og naturmangfoldloven

4.3.1 Naturverdier i tiltaksområdet

Statsforvalteren har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Naturbase, Artskart og Vann-nett. Ut fra det ovennevnte anser vi at kravet til kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig ivaretatt.

Ifølge Miljødirektoratets kartløsning Naturbase er storskarv (nært truet) stasjonær i området ved Hornskilen. I tillegg er det i Artsdatabankens artskart registrert fiskemåke (sårbar), slettsnok (nært truet), granmeis (sårbar) og nordflaggermus (sårbar) ved Hornskilen. I det samme kartet er det registrert observasjoner av slettsnok, granmeis og gulspurv (sårbar) ved Pederstjønn.

4.3.2 Naturmangfoldloven

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Når det gjelder effekter av påvirkningen, finnes det omfattende forskning på effekter av miljøgifter på akvatiske og terrestriske miljø. På bakgrunn av dette legger vi mindre vekt på føre-var-prinsippet som skal legges til grunn for håndtering av usikkerhet knyttet til et tiltaks miljøkonsekvenser, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Det er ingen kjent forurensningsproblematikk i de aktuelle vannforekomstene. Forurensningen som ble detektert i sedimentene langs riksvegen, skyldes trolig langtransportert forurensning og lokale påvirkninger fra vegtrafikk. Som mange andre vannforekomster i Agder er også Otravassdraget påvirket av sur nedbør. Det drives imidlertid et aktivt arbeid for å regulere pH i vassdraget for å forhindre toksiske effekter av aluminium.

Statsforvalteren vurderer at den omsøkte massedisponeringen har svært begrenset risiko for negativ påvirkning av naturmangfoldet i området. Tiltaket vil ikke medføre en netto tilførsel av miljøgifter til vannforekomstene, men kan føre til en økning i biotilgjengeligheten til bly på land. Sidearealer til veg representerer imidlertid ikke foretrukne arealer for næringsøk for de overnevnte artene, og det er derfor ikke forventet at noe forhøyede nivåer av bly i toppjorden vil bidra til bioakkumulering i den terrestriske næringskjeden. Forurensede masser som skal legges på arealer med direkte tilgrensning til Hornskilen og Pederstjønn skal i tillegg tildekkes med et lag rene masser, og vil således ikke utgjøre toppjorden i disse områdene.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vilkår om tildekking og tilsåing er eksempler på dette. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas

utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det må benyttes den teknologien som gir minst miljøbelastning, jf. vilkår 2.5 («Best Available Technology»).

4.4 Samlet vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har etter en samlet vurdering kommet til at den omsøkte disponeringen av overskuddsmasser fra mudring i Hornskilen og Pederstjønn kan tillates på nærmere fastsatte vilkår. Det er påvist forurensning i massene, med begrensede overskridelser av normverdiene for bly og olje (C12-C35) i én prøve. Ved gjenbruk innenfor samme nedbørsfelt som opprinnelig resipient, kombinert med tildekking og tilsåing, vurderer vi risikoen for spredning av forurensning utenfor tiltaksområdet som lav. Tiltaket anses ikke å medføre en netto tilførsel av miljøgifter til vannforekomstene, og vurderes dermed ikke å forringe miljøtilstanden i strid med vannforskriften § 4.

Når det gjelder naturmangfold, er det registrert flere rødlistede arter i området, men sidearealer langs en sterkt trafikkert riksveg vurderes å ha begrenset funksjon som leve- og næringsøkosystem for disse artene. Statsforvalteren vurderer derfor at tiltaket har svært begrenset potensial for negativ påvirkning på naturmangfoldet, og at kravene i naturmangfoldloven §§ 8–12 er ivarettatt. Samlet sett vurderes fordelene ved lokal gjenbruk av massene, herunder redusert transportbehov, lavere klimagassutslipp og vesentlig lavere kostnader, å overstige de forurensningsmessige ulempene, forutsatt at fastsatte vilkår følges.

5 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 07.01.2026 søknaden på høring til berørte parter og aktuelle myndigheter. Vi mottok ingen høringsuttalelser innen den gitte fristen.

6 Endring og omgjøring

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

7 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, SVV, er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Vi forutsetter at eventuelle privatrettslige forhold er avgjort før tiltakene finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

8 Klagerett

SVV og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket om tillatelse og gebyrsatsen, jf. forvaltningsloven⁶ §§ 28 og 29. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren og markeres med referanse 2025/6344.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon forurensning

Tørris Sandsæter
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Vilkårsdel

Kopi til:

MILJØDIREKTORATET	Ella Wulfsberg Stokke	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Vennesla kommune		Postboks 25	4701	VENNESLA
Agder fylkeskommune		Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV AGDER		c/o DNT Sør Gyldenløves gate 2	4611	KRISTIANSAND S
Tor Sigbjørn Nepstad		Ørnefjellvegen 10	4720	Hægeland
Ingunn Nepstad		Ørnefjellvegen 10	4720	Hægeland
Tone Kiledal Svaland		Setesdalsvegen 963	4720	Hægeland
Jan Kåre Flystveit		Setesdalsvegen 967	4720	Hægeland

⁶ L10.02.1967 Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Vilkår til tillatelse til permanent disponering av overskuddsmasser fra mudring på land ved Hornskilen og Pederstjønn i Vennesla kommune

1. Tillatelsens ramme og varighet

- 1.1. Tillatelsen omfatter permanent disponering av inntil 8000 m³ overskuddsmasser fra mudring på land ved Pederstjønn og Hornskilen i Vennesla kommune. Massene skal gjenbrukes som topplag på vegskråninger og for å istandsette anleggsarealer i henhold til Statens vegvesen (SVV) sitt forslag, jf. figur 1 og 2 i spredningsanalysen til Sweco (Dokumentnr. 01).
- 1.2. Tillatelsen gjelder i to år fra og med vedtaksdato.

2. Generelle vilkår

- 2.1. SVV er ansvarlig for at vilkår i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene i sjø, om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.
- 2.2. Minimum én uke før tiltakene iverksettes skal tiltakshaver gi beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart og hvem som er ansvarlig entreprenør.

Oppstartsmelding sendes på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no. Tiltakshaver skal også varsle Statsforvalteren når tiltaket er avsluttet. Marker oversendelsene med saksnummer 2025/6344.

- 2.3. SVV plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen.

Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

- 2.4. Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.
- 2.5. Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

3. Disponering av forurensede masser på land

- 3.1. Følgende minimumskrav settes til områder for permanent disponering av overskuddsmassene fra mudring på land:
 - a) Forurensede masser som legges på vegfyllingene langs Hornskilen (delområde F) og Pederstjønn (delområde 3) skal tildekkes med et lag rene masser på minst 0,2 m.
 - b) Vegfyllingene langs Hornskilen og Pederstjønn skal i sin helhet tilsås med en regional frøblanding for raskere revegetering.
 - c) Disponeringsområdene skal revegeteres.

- d) Overskuddsmassene skal gjenbrukes på arealer med avrenning tilbake til resipienten hvor de ble mudret.
- 3.2. Overskuddsmassene fra det øvre forurensede mudderlaget i Pederstjønn skal gjenbrukes på vegfyllingen langs Pederstjønn, jf. delområde 3 i SVV sitt forslag. De øvrige massene fra Pederstjønn er ikke forurensede, og kan disponeres fritt innenfor de fem delområdene.

4. Rapportering

- 4.1. Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen to måneder etter at tiltakene er avsluttet. Rapporten skal dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt.
- 4.2. SVV skal registrere disponeringsområdene for forurensede overskuddsmasser fra mudring i databasen Grunnforurensning.